

ارزیابی عملکرد و رتبه بندی کارایی شعب شهر تهران با استفاده از رویکرد تحلیل پوششی دومرحله‌ای و تکنیک رتبه بندی بردا

مهدی معمارپور^۱، احسان واعظی^۲، سید اسماعیل نجفی^۳

تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۲/۱۷ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۶/۱۱/۱۱

چکیده: بانک‌ها از جمله مراکز اقتصادی کشور به حساب می‌آیند که عملکرد آنها در زمینه افزایش بهره‌وری و کارایی موجب توسعه اقتصادی کشور می‌شود. بر این اساس، بررسی وضعیت عملکردی و کارا بودن یک بانک متأثر از عملکرد و کارایی شعب آن خواهد بود. هدف از این مقاله بررسی کارایی و رتبه بندی ۱۲۱ شعبه یک بانک خصوصی در شهر تهران می‌باشد. برای این منظور ابتدا از تحلیل پوششی دو مرحله‌ای به منظور بدست آوردن کارایی دقیق شعب بوسیله ۷ مورد شاخص به عنوان متغیر ورودی، ۴ شاخص به عنوان متغیر میانی و ۱ شاخص به عنوان متغیر خروجی استفاده شده است. نتایج تحقیق نشان داد که در مرحله اول تحلیل پوششی دو مرحله‌ای ۵۱ شعبه کارا شدند که این تعداد در مرحله دوم به ۱۸ شعبه تقلیل یافت. با مشخص شدن کارایی دقیق هر شعبه بعد از دو مرحله جهت رتبه بندی شعبی که دارای کارایی یک بودند از روش کارایی سکستون، اندرسون-پیترسون و چالز-کوپر استفاده شد. در مرحله آخر با استفاده از تکنیک بردا نتایج حاصل از مدل‌های قبلی ترکیب شده و رتبه بندی نهایی شعب بانک انجام گرفته است.

واژگان کلیدی: تحلیل پوششی داده‌های دو مرحله‌ای، کارایی سکستون، اندرسون-پیترسون، چالز-کوپر، شعب بانک خصوصی، تکنیک رتبه بندی بردا

۱. دانشجوی دکتری مهندسی صنایع دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات؛ EMAIL: mehdi.memarpour@srbiau.ac.ir

۲. دانشجوی دکتری مهندسی صنایع دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات؛ EMAIL: ehsan.vaezi@srbiau.ac.ir

۳. استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات؛ EMAIL: najafi1515@gmail.com

۱. مقدمه

بسیاری از فرآیندهای موجود در جهان واقعی، دارای ساختار دو مرحله‌ای می‌باشند؛ به این ترتیب که خروجی بدست آمده از مرحله اول، به عنوان ورودی مرحله دوم مورد استفاده قرار می‌گیرد. فرآیندهای دو مرحله‌ای علاوه بر ورودی‌ها و خروجی‌ها، دارای شاخص میانی نیز می‌باشند که در واقع همان خروجی بدست آمده از مرحله اول است. بر این اساس، در بسیاری از مطالعات تحلیل پوششی داده‌ها مشاهده شده است که واحدهای تصمیم‌گیرنده می‌توانند یک ساختار دومرحله‌ای داشته باشند. به عنوان مثال، اگر صنعت بانکداری را به عنوان یک فرآیند دو مرحله‌ای در نظر بگیریم، ورودی‌های فناوری اطلاعات، نیروی انسانی و مبلغ سرمایه‌گذاری شده برای تولید سپرده‌ها در مرحله اول و همچنین تولید وام‌ها در مرحله دوم، مشترک می‌باشند. در واقع یک بانک، منابع خود را برای تولید خروجی‌هایی مانند وام و تسهیلات، سپرده‌ها و سایر فعالیت‌های خدماتی - به عنوان یک واحد تولیدی - مصرف می‌کند و متعاقباً، از این خروجی‌های میانی برای تولید سود استفاده می‌کند. بنابراین فرآیندهای تولیدی بانک یک فرآیند متوالی دو مرحله‌ای هستند که یک گزینه جذاب برای مطالعات DEA دو طبقه‌ای محسوب می‌شوند.

تاکنون مطالعات زیادی در مورد فرآیندهای دو مرحله‌ای صورت گرفته است. سیفورد و ژو یک فرآیند دو مرحله‌ای برای سنجش سودآوری و بازاریابی بانک‌های تجاری ایالات متحده آمریکا پیشنهاد کردند. در مرحله اول سودآوری به این صورت سنجیده شده است که فناوری اطلاعات، نیروی انسانی و مبلغ سرمایه‌گذاری به عنوان ورودی‌ها استفاده می‌شوند و سود و درآمد معرف خروجی‌ها می‌باشند. در مرحله دوم، برای بازاریابی، سود و درآمد به عنوان ورودی‌ها به کار برده می‌شوند؛ در صورتیکه ارزش بازار، بازده‌ها و درآمدهای هر سهم به عنوان خروجی‌ها بدست می‌آیند [۱]. کاو و هوانگ مجموعه‌ای از شرکت‌های بیمه تعاونی را با یک فرآیند دو مرحله‌ای، از گرفتن حق بیمه و تولید سود، مورد بررسی قرار دادند [۲]. چن و همکارانش یک مدل DEA با منابع مشترک ورودی معرفی کردند [۳]. وانگ و همکاران برای مطالعه سودهای نهایی فناوری اطلاعات موجود

در یک فرآیند دو مرحله‌ای در سطح موسسات صنعت بانکداری (۲۷ موسسه) از DEA استفاده کردند. در مرحله اول، بانک‌ها، دارایی‌های ثابت، فناوری اطلاعات سرمایه‌گذاری شده و تعدادی از کارمندان را به عنوان ورودی به مصرف رساندند تا دلارهای امانت داده شده (سپرده و پول) را تولید کنند. در دومین مرحله، بانک‌ها دلارهای سپرده شده را به عنوان منبعی از وجوه سرمایه‌گذاری شده برای تولید اوراق بهادار و دادن وام‌ها، مصرف کردند. در نتیجه سود و بخشی از وام‌های بدست آمده، به عنوان خروجی‌های مرحله دوم در نظر گرفته شدند. بودجه فناوری اطلاعات، کارمندان و دارایی‌های ثابت، مستقیماً در هر دو مرحله مشترک هستند؛ در نتیجه آنها باید به عنوان ورودی‌های مشترک هر دو مرحله عمل کنند. پس در این مورد، بیست و هفت DMU، سه نوع ورودی مشترک، یک شاخص میانی و دو خروجی برای مرحله دوم وجود داشته است. همچنین در این مسئله α_1 تا α_3 به ترتیب مقدار بهینه درصد مصرفی ورودی‌های مشترک برای هر مرحله بوده‌اند [۴].

از سوی دیگر، kao و hwang در سال‌های ۲۰۰۸ و ۲۰۱۱، یک مدل ورودی‌محور برای طبقه اول و یک مدل خروجی‌محور برای طبقه دوم به منظور اجتناب از اختلاف پیشنهاد دادند. با این وجود ناسازگاری بین خروجی‌های مدل اول و ورودی‌های مدل دوم، می‌تواند روابط بین ۲ مرحله را قطع کند. پس به عنوان یک نتیجه، مدل DEA دو طبقه‌ای نتوانست خروجی‌ها و به ویژه خروجی‌های افزایشی را در مجموعه دو مرحله‌ای پیش‌بینی کند. به علاوه فقدان یادگیری عمومی و توانایی پیش‌بینی، کاربرد عملیاتی مدل را کاهش می‌دهد [۵و۶]. بنابراین وجود یک ابزار یا تکنیک برای پیش‌بینی خروجی‌ها و کارایی DMU‌های ناکارا ضروری است. در جدول زیر خلاصه‌ای از تحقیقات صورت گرفته در صنعت بانکداری با استفاده از DEA آورده شده است.

جدول ۱- مشخصات تحقیقات صورت گرفته پیرامون روش های DEA در صنعت بانکداری

سال اثر	نتیجه تحقیق	محقق (محققین)	تحقیقاتی پیرامون روش های DEA در صنعت بانکداری
۲۰۱۰	برآورد امتیازات کارایی هر یک از DMUها به صورت جداگانه (انفرادی)	آزاده، صابری و انواری [۷]	گروه اول
۲۰۱۱		آزاده و دیگران [۸]	
۲۰۱۱		Sreekumar&Mahapatra[9]	
۲۰۱۱		Ulengin[10]	
۲۰۰۹		Wu[11] و دیگران	
۲۰۰۴		Vaninsky[12]	
۲۰۰۹	طبقه بندی DMUها به خوشه ها و دسته های مختلف بر حسب سطوح کارایی	Mostafa[13]	گروه دوم
۲۰۰۹		Wu[11] و دیگران	
۲۰۰۶		Wu[14] و دیگران	
۲۰۰۸	توالی متقابل شبکه عصبی - تحلیل پوششی داده ها با قصد پردازش کردن اطلاعات	Liao& Li[15]	گروه سوم
۲۰۱۰		Samoilenko&Osei-Brayson[16]	
۲۰۰۸		Celeby&Bayraktar[17]	

در مجموع، این مطالعات، از تکنیک ترکیب سازی بهره برده اند و خروجی های دلگرم کننده ای برای مجموعه های اطلاعاتی کوچک گزارش نموده اند. به علاوه تحقیقات پیشین اثربخشی رویکرد ترکیبی را برای محدوده وسیعی از DMUها شامل جدول زیر توضیح داده اند:

جدول ۲- اثربخشی رویکرد ترکیبی برای محدوده‌های مختلف DMUها

ردیف	نام DMU	تعداد DMUها	محقق (محققین)	سال اثر
۱.	تامین‌کننده	۲۳	Wu[11] و دیگران	۲۰۰۹
۲.	شرکت (کمپانی)	۶۲	Mostafa[13]	۲۰۰۹
۳.	Dmuهای شبیه‌سازی شده	۱۰۰۰۰	Emrouznejad&shale[18]	۲۰۰۹
۴.	شعب بانک	۱۶۲	We[14] و دیگران	۲۰۰۶

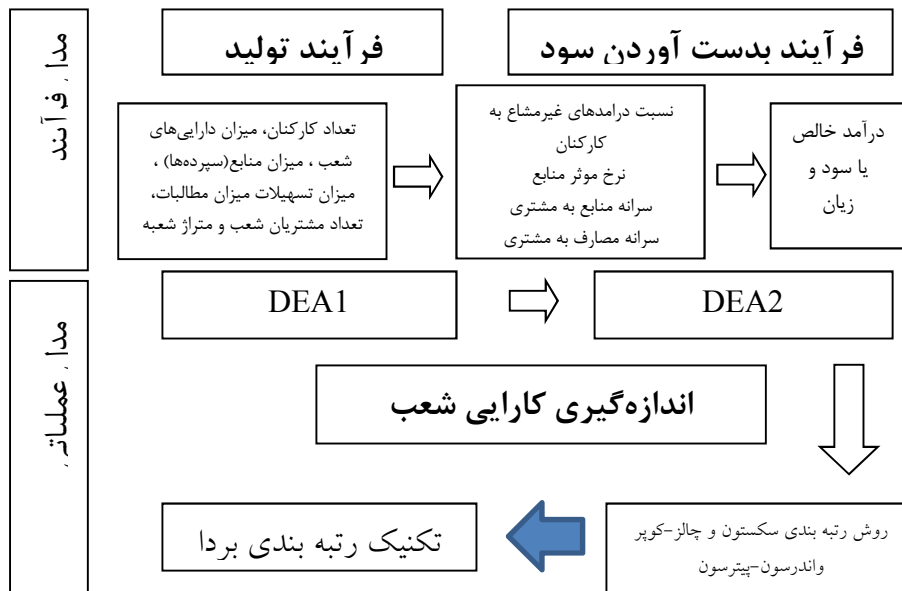
۲. روش تحقیق

در این مطالعه قصد بر آن است تا کارایی شعب شهر تهران یک بانک خصوصی (DMU ۱۲۱) بر اساس شاخص‌های جدول ۳ از طریق مدل تحلیل پوششی داده‌های ۲ طبقه‌ای سنجیده شده و پس از شناسایی شعب کارا رتبه‌بندی آنها انجام شود.

جدول ۳- فهرست شاخص‌های ورودی، خروجی و میانی به منظور مدل‌سازی تولید ۲ مرحله‌ای شعب بانک خصوصی

ردیف	ورودی‌ها	متغیرهای میانی	خروجی‌ها
۱	تعداد کارکنان	نسبت درآمدهای غیر مشاع به کارکنان	سود و زیان
۲	میزان دارایی‌ها	نرخ موثر منابع	
۳	منابع (سپرده‌ها)	سرانه منابع به مشتری	
۴	تسهیلات	سرانه مصارف به مشتری	
۵	مطالبات		
۶	تعداد مشتریان		
۷	متراژ شعبه		

در ادامه با توجه به متغیرهای جدول ۳ و مطابق با دیاگرام زیر به رتبه‌بندی شعب می‌پردازیم.

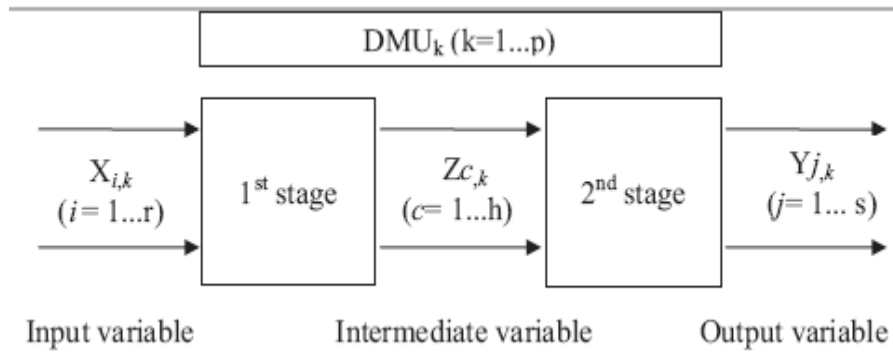
شکل ۱- مدل مفهومی تحقیق: نمودار مدل سازی تولید ۲ مرحله‌ای در بانک خصوصی

برای تعیین کارایی شعب ۱۲ متغیر تعریف شده اند که جهت تمامی متغیرها بجز مطالبات مثبت می باشد. با عکس کردن این متغیر جهت تمامی متغیرها مثبت می شود. در ادامه از طریق فرمول زیر داده ها را نرمال سازی و بدون واحد در نظر می گیریم.

$$n_{ik} = \frac{r_{ik}}{\left(\sum_{i=1}^m r_{ik}\right)} \quad \text{رابطه (۱)}$$

۲-۱. تحلیل پوششی داده‌های ۲ طبقه‌ای

باتوجه به توضیحات ارائه شده، دیاگرام مدل فرآیند تولید دو مرحله‌ای به شرح ذیل می باشد:

شکل ۲- فرآیند تولید ۲ مرحله‌ای

همانگونه که ملاحظه می‌شود، متغیر Z به عنوان شاخص میانی عمل می‌کند. به عبارتی Z ، در مرحله اول به عنوان خروجی تولید می‌شود و در مرحله دوم به عنوان ورودی مصرف می‌گردد. در نتیجه امکان دارد مرحله دوم برای رسیدن به یک کارایی بهتر، میزان Z را کاهش دهد که این عمل به کاهش کارایی مرحله اول منجر می‌شود. در واقع، مدل در جهت بهینه کردن کارایی، میزان شاخص میانی Z را افزایش یا کاهش خواهد داد.

$$E_K = \max \frac{\sum_{j=1}^s o_j y_{jk}}{\sum_{i=1}^r q_i x_{ik}} \quad E_K = E_K^1 * E_K^2$$

$$E_K^1 = \max \frac{\sum_{c=1}^h w_c z_{ck}}{\sum_{i=1}^r q_i x_{ik}} \quad \text{رابطه (۲)}$$

$$E_K^2 = \max \frac{\sum_{j=1}^s o_j y_{jk}}{\sum_{c=1}^h w_c z_{ck}}$$

برای ساختن و اجرای مدل عملکردی دومرحله‌ای، ۲ مدل CCR ورودی محور مجزا در نظر گرفته شده است.

جدول ۴- نتایج حاصل از مدل عملکردی CCR ورودی محور در مرحله اول برای ۱۲۱ شعبه بانک خصوصی

شعبه	کارایی	شعبه	کارایی	شعبه	کارایی
۲۰۱	۱	۵۱۷	۱	۵۰۹	۰,۸۱۹
۲۰۵	۱	۵۱۸	۱	۴۸۳	۰,۸۱۷
۲۱۱	۱	۵۲۰	۱	۲۰۷	۰,۸۰۵
۲۱۶	۱	۵۲۲	۱	۲۲۴	۰,۷۹۴
۲۱۸	۱	۵۲۳	۱	۳۱۵	۰,۷۷۹
۲۱۹	۱	۵۳۰	۱	۲۱۳	۰,۷۷۱
۲۲۱	۱	۵۳۱	۱	۵۲۴	۰,۷۵۶
۲۲۷	۱	۵۳۲	۱	۴۰۵	۰,۷۴۸
۲۴۰	۱	۵۳۳	۱	۳۳۶	۰,۷۴۳
۲۴۴	۱	۵۳۷	۱	۵۳۵	۰,۷۴۳
۲۴۸	۱	۳۳۱	۰,۹۹۹	۲۳۱	۰,۷۴۲
۲۵۳	۱	۲۴۲	۰,۹۹۵	۲۱۴	۰,۷۲۶
۲۶۵	۱	۳۵۴	۰,۹۹۳	۴۷۲	۰,۷۱۵
۳۳۸	۱	۵۰۴	۰,۹۷۹	۵۱۴	۰,۷۰۶
۳۴۵	۱	۲۶۲	۰,۹۶۹	۴۷۶	۰,۶۹۷
۳۵۰	۱	۳۷۹	۰,۹۶۸	۲۲۸	۰,۶۹۴
۳۵۲	۱	۴۸۴	۰,۹۵۲	۲۳۰	۰,۶۸۶
۳۵۵	۱	۵۱۹	۰,۹۵۱	۲۴۷	۰,۶۷
۳۵۶	۱	۵۳۶	۰,۹۴۶	۵۳۸	۰,۶۷
۳۸۲	۱	۲۵۲	۰,۹۴۴	۵۲۱	۰,۶۶۶
۳۸۳	۱	۴۹۸	۰,۹۴۴	۲۲۰	۰,۶۶۵
۳۸۴	۱	۲۳۸	۰,۹۳۸	۲۲۳	۰,۶۵۴
۴۷۳	۱	۴۷۵	۰,۹۱۸	۵۱۵	۰,۶۲۶
۴۷۴	۱	۳۳۴	۰,۹۱۵	۲۵۵	۰,۶۲۳
۴۷۷	۱	۵۲۹	۰,۹۱۱	۳۶۱	۰,۶۰۴
۴۷۸	۱	۳۳۵	۰,۸۹۶	۵۰۷	۰,۶۰۳
۴۷۹	۱	۴۹۲	۰,۸۸۳	۲۰۲	۰,۵۷۶

ارزیابی عملکرد و رتبه‌بندی کارایی... □ ۹۳

شعبه	کارایی	شعبه	کارایی	شعبه	کارایی
۴۸۰	۱	۲۰۴	۰,۸۸	۴۹۳	۰,۵۴۸
۴۸۶	۱	۳۴۶	۰,۸۷۹	۲۰۸	۰,۵۱۳
۴۸۷	۱	۳۱۶	۰,۸۷۷	۲۵۱	۰,۵۱۱
۴۸۹	۱	۵۲۸	۰,۸۷۲	۳۶۳	۰,۵۱
۴۹۰	۱	۴۸۵	۰,۸۶۹	۵۰۶	۰,۴۹۶
۴۹۱	۱	۵۱۲	۰,۸۶۹	۳۲۲	۰,۴۷۹
۴۹۴	۱	۳۴۷	۰,۸۵۵	۲۶۴	۰,۴۷۳
۴۹۵	۱	۵۲۶	۰,۸۵۴	۳۲۵	۰,۴۷۱
۴۹۶	۱	۵۰۱	۰,۸۵۱	۲۳۹	۰,۴۵۲
۴۹۹	۱	۲۳۵	۰,۸۴۹	۲۲۲	۰,۴۴۸
۵۰۲	۱	۵۱۰	۰,۸۳۵	۲۱۰	۰,۴۴۲
۵۰۵	۱	۲۰۹	۰,۸۳۴	۲۰۶	۰,۴۴۱
۵۱۳	۱	۴۸۱	۰,۸۲۷		
۵۱۶	۱	۳۲۹	۰,۸۲۵		

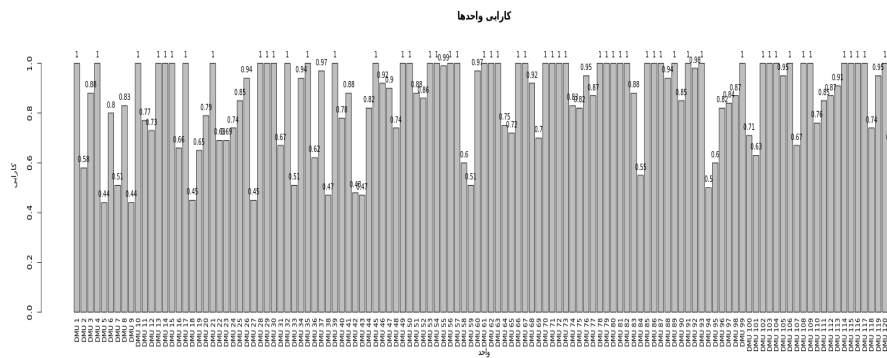
جدول ۵- نتایج حاصل از مدل عملکردی CCR ورودی محور در مرحله دوم برای ۱۲۱ شعبه بانک خصوصی

شعبه	کارایی	شعبه	کارایی	شعبه	کارایی
۲۰۱	۱	۳۲۲	۰,۷۴۸	۵۳۳	۰,۵۲۷
۲۰۲	۱	۳۷۹	۰,۷۴۷	۵۱۶	۰,۵۱۶
۲۱۰	۱	۵۲۳	۰,۷۴۲	۵۱۸	۰,۵۱۳
۲۱۸	۱	۲۴۲	۰,۷۳۶	۵۳۸	۰,۵۱۳
۲۱۹	۱	۳۴۷	۰,۷۳۲	۴۷۷	۰,۵۰۶
۲۲۰	۱	۴۰۵	۰,۷۲	۴۹۲	۰,۵۰۶
۲۲۱	۱	۲۲۸	۰,۷۰۶	۲۴۸	۰,۴۹۹
۲۵۱	۱	۳۳۱	۰,۶۸۹	۳۳۵	۰,۴۹۳
۲۵۳	۱	۲۱۱	۰,۶۸۷	۵۰۱	۰,۴۸۸
۲۶۵	۱	۴۹۳	۰,۶۸۷	۵۰۲	۰,۴۸۶
۳۱۵	۱	۳۵۶	۰,۶۸۶	۴۸۱	۰,۴۶۳
۳۲۵	۱	۲۰۷	۰,۶۸۱	۵۲۸	۰,۴۴۱
۳۳۶	۱	۲۱۳	۰,۶۷۵	۵۱۲	۰,۴۲۷
۳۸۲	۱	۲۰۶	۰,۶۷۴	۴۷۴	۰,۴۲۵

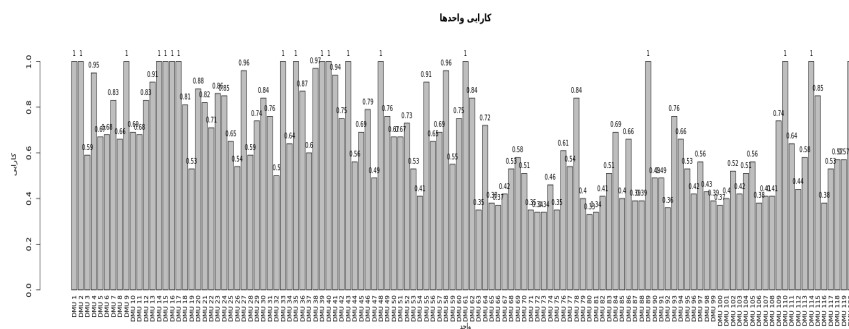
شعبه	کارایی	شعبه	کارایی	شعبه	کارایی
۴۹۹	۱	۳۴۵	۰,۶۷۴	۵۱۷	۰,۴۲۴
۵۲۴	۱	۳۴۶	۰,۶۷۲	۵۰۹	۰,۴۲۲
۵۳۰	۱	۲۰۹	۰,۶۶۵	۴۹۱	۰,۴۰۹
۵۳۷	۱	۴۹۵	۰,۶۶۱	۵۲۲	۰,۴۰۸
۲۶۴	۰,۹۶۸	۵۰۶	۰,۶۵۸	۵۲۱	۰,۴۰۷
۲۳۹	۰,۹۵۵	۲۳۵	۰,۶۵۴	۳۵۲	۰,۴۰۶
۳۶۱	۰,۹۵۵	۳۵۵	۰,۶۵۴	۴۸۷	۰,۴۰۲
۲۰۵	۰,۹۴۶	۲۵۲	۰,۶۴۳	۴۹۴	۰,۴۰۱
۳۱۶	۰,۹۳۶	۵۲۶	۰,۶۴۱	۵۱۵	۰,۳۹۹
۲۱۶	۰,۹۱	۴۸۴	۰,۶۰۷	۴۹۶	۰,۳۹۴
۳۵۴	۰,۹۰۹	۲۶۲	۰,۶۰۲	۴۹۸	۰,۳۹۳
۲۲۴	۰,۸۸	۲۰۴	۰,۵۹۴	۵۱۳	۰,۳۹۲
۲۵۵	۰,۸۷۳	۲۴۰	۰,۵۸۹	۴۷۲	۰,۳۸۵
۲۳۰	۰,۸۵۶	۵۲۹	۰,۵۸۳	۵۲۰	۰,۳۸۴
۵۳۱	۰,۸۵۲	۴۷۶	۰,۵۸۱	۵۳۲	۰,۳۸۴
۲۳۱	۰,۸۴۷	۵۳۶	۰,۵۷۴	۵۱۴	۰,۳۷
۲۴۴	۰,۸۴۴	۵۳۵	۰,۵۶۸	۴۷۳	۰,۳۶۹
۴۸۶	۰,۸۴۳	۳۲۹	۰,۵۶۵	۵۰۴	۰,۳۵۷
۳۸۳	۰,۸۳۶	۵۱۰	۰,۵۶۵	۴۸۳	۰,۳۵۲
۲۰۸	۰,۸۳۲	۵۱۹	۰,۵۵۸	۴۷۸	۰,۳۴۸
۲۱۴	۰,۸۲۷	۳۶۳	۰,۵۴۷	۳۸۴	۰,۳۴۷
۲۲۷	۰,۸۱۸	۴۸۵	۰,۵۴۴	۴۸۰	۰,۳۴۱
۲۲۲	۰,۸۱۴	۲۳۸	۰,۵۳۹	۴۹۰	۰,۳۳۹
۳۳۴	۰,۷۸۶	۴۷۵	۰,۵۳۳	۴۷۹	۰,۳۳۸
۲۴۷	۰,۷۶۵	۳۵۰	۰,۵۳۲	۴۸۹	۰,۳۲۹
۵۰۵	۰,۷۵۹	۲۲۳	۰,۵۳		
۳۳۸	۰,۷۵۶	۵۰۷	۰,۵۲۸		

بر این اساس، نتیجه تجزیه و تحلیل ۱۲۱ DMU با استفاده از نرم افزار DEA و FRONTIER استفاده از مدل پوششی ورودی محور بازده به مقیاس متغیر، با ۷ ورودی (تعداد کارکنان، میزان دارایی، میزان سپرده ها، تسهیلات، مطالبات، تعداد مشتریان و

متراز شعبه) و ۴ خروجی (نسبت درآمدهای غیرمشاع به کارکنان، نرخ موثر منابع، سرانه منابع به مشتری و سرانه مصارف به مشتری) نشان می‌دهد که در مرحله اول ۵۱ DMU کارا و ۷۰ DMU ناکارا هستند. نتیجه حاصل در جدول ۴ ارائه شده است: در مرحله دوم، ۴ خروجی مرحله قبل به عنوان ورودی و خروجی سود و یا زیان به عنوان تک خروجی مورد بررسی قرار گرفته است. در این مرحله ۱۸ DMU کارا بوده و ۱۰۳ DMU ناکارا تشخیص داده شده‌اند. نتایج حاصل در جدول ۵ ارائه شده است. شکل زیر نحوه پراکندگی DMUها را در دو مرحله نشان می‌دهد.

شکل ۳- نتایج کارایی ۱۲۱ شعبه بانک در مدل CCR ورودی محور مرحله اول

شکل ۴- نتایج کارایی ۱۲۱ شعبه بانک در مدل CCR ورودی محور مرحله دوم

نتایج جداول ۴ و ۵ نشان‌دهنده امتیازات کارایی بالاتر و موثرتر DMU ها در مرحله اول است. تعداد DMU های کارا در مرحله اول بیشتر از تعداد DMU های کارا در مرحله دوم است. ($28 < 50$). همچنین میزان میانگین کارایی در مرحله اول (۰/۸۶۶) بیشتر از میزان میانگین کارایی در مرحله دوم (۰/۷۸۱) است. این اختلاف بین خروجی‌های دو مدل نشان می‌دهد که اغلب DMU ها به صورت درستی، کارایی تولید را در سطح هم‌ارز یا مساوی کارایی سود بدست آمده تفسیر نکرده‌اند.

۲-۲. رتبه بندی

برای رتبه بندی DMU ها کافی است کارایی مرحله یک را در کارایی مرحله دو ضرب کنیم تا کارایی نهایی هر شعبه بدست آید. در جدول زیر کارایی نهایی هر شعبه و رتبه آن آورده شده است.

جدول ۶- نتایج حاصل از مدل عملکردی CCR دو مرحله ای ۱۲۱ شعبه بانک خصوصی

رتبه	کارایی	شعبه	رتبه	کارایی	شعبه	رتبه	کارایی	شعبه
۸۳	۰,۴۲۲۰۲۴	۵۳۵	۴۲	۰,۵۸۹	۲۴۰	۱	۱	۲۰۱
۸۴	۰,۴۱۵۲۸۸	۵۰۱	۴۳	۰,۵۸۷۲۱۶	۲۳۰	۱	۱	۲۱۸
۸۵	۰,۴۰۹	۴۹۱	۴۴	۰,۵۸۳۳۳۸	۲۶۲	۱	۱	۲۱۹
۸۶	۰,۴۰۸	۵۲۲	۴۵	۰,۵۷۷۸۶۴	۴۸۴	۱	۱	۲۲۱
۸۷	۰,۴۰۶	۳۵۲	۴۶	۰,۵۷۶۸۲	۳۶۱	۱	۱	۲۵۳
۸۸	۰,۴۰۴۹۵۷	۴۷۶	۴۷	۰,۵۷۶	۲۰۲	۱	۱	۲۶۵
۸۹	۰,۴۰۲	۴۸۷	۴۸	۰,۵۵۵۲۴۶	۲۳۵	۱	۱	۳۸۲
۹۰	۰,۴۰۱	۴۹۴	۴۹	۰,۵۵۴۶۱	۲۰۹	۱	۱	۴۹۹
۹۱	۰,۳۹۴	۴۹۶	۵۰	۰,۵۴۸۲۰۵	۲۰۷	۱	۱	۵۳۰
۹۲	۰,۳۹۲	۵۱۳	۵۱	۰,۵۴۷۴۱۴	۵۲۶	۱	۱	۵۳۷
۹۳	۰,۳۸۴۵۵۲	۵۲۸	۵۲	۰,۵۴۳۸۷۹	۲۵۵	۱۱	۱۱	۲۰۵
۹۴	۰,۳۸۴	۵۲۰	۵۳	۰,۵۴۳۰۰۴	۵۳۶	۱۲	۱۲	۲۱۶
۹۵	۰,۳۸۴	۵۳۲	۵۴	۰,۵۳۸۵۶	۴۰۵	۱۳	۱۳	۳۵۴
۹۶	۰,۳۸۲۹۰۱	۴۸۱	۵۵	۰,۵۳۲	۳۵۰	۱۴	۱۴	۵۳۱
۹۷	۰,۳۷۶۴۷۶	۴۹۳	۵۶	۰,۵۳۱۱۱۳	۵۲۹	۱۵	۱۵	۲۴۴

ارزیابی عملکرد و رتبه‌بندی کارایی... □ ۹۷

رتبه	کارایی	شعبه	رتبه	کارایی	شعبه	رتبه	کارایی	شعبه
۹۸	۰,۳۷۱۰۶۳	۵۱۲	۵۷	۰,۵۳۰۶۵۸	۵۱۹	۱۶	۰,۸۴۳	۴۸۶
۹۹	۰,۳۷۰۹۹۲	۴۹۸	۵۸	۰,۵۲۷	۵۳۳	۱۷	۰,۸۳۶	۳۸۳
۱۰۰	۰,۳۶۹	۴۷۳	۵۹	۰,۵۲۲۷۲	۲۰۴	۱۸	۰,۸۲۰۸۷۲	۳۱۶
۱۰۱	۰,۳۶۴۶۷۲	۲۲۲	۶۰	۰,۵۲۰۴۲۵	۲۱۳	۱۹	۰,۸۱۸	۲۲۷
۱۰۲	۰,۳۵۸۲۹۲	۳۲۲	۶۱	۰,۵۱۶	۵۱۶	۲۰	۰,۷۷۹	۳۱۵
۱۰۳	۰,۳۴۹۵۰۳	۵۰۴	۶۲	۰,۵۱۳	۵۱۸	۲۱	۰,۷۵۹	۵۰۵
۱۰۴	۰,۳۴۸	۴۷۸	۶۳	۰,۵۱۲۵۵	۲۴۷	۲۲	۰,۷۵۶	۳۳۸
۱۰۵	۰,۳۴۷	۳۸۴	۶۴	۰,۵۱۱	۲۵۱	۲۳	۰,۷۵۶	۵۲۴
۱۰۶	۰,۳۴۶۶۲	۲۲۳	۶۵	۰,۵۰۶	۴۷۷	۲۴	۰,۷۴۳	۳۳۶
۱۰۷	۰,۳۴۵۶۱۸	۵۰۹	۶۶	۰,۵۰۵۵۸۲	۲۳۸	۲۵	۰,۷۴۲	۵۲۳
۱۰۸	۰,۳۴۳۷۱	۵۲۸	۶۷	۰,۴۹۹	۲۴۸	۲۶	۰,۷۳۲۳۲	۲۴۲
۱۰۹	۰,۳۴۱	۴۸۰	۶۸	۰,۴۸۹۹۶۴	۲۲۸	۲۷	۰,۷۲۳۰۹۶	۳۷۹
۱۱۰	۰,۳۳۹	۴۹۰	۶۹	۰,۴۸۹۲۹۴	۴۷۵	۲۸	۰,۷۱۹۱۹	۳۳۴
۱۱۱	۰,۳۳۸	۴۷۹	۷۰	۰,۴۸۶	۵۰۲	۲۹	۰,۶۹۸۷۲	۲۲۴
۱۱۲	۰,۳۲۹	۴۸۹	۷۱	۰,۴۷۲۷۳۶	۴۸۵	۳۰	۰,۶۸۸۳۱۱	۳۳۱
۱۱۳	۰,۳۲۶۳۶۸	۵۰۶	۷۲	۰,۴۷۱۷۷۵	۵۱۰	۳۱	۰,۶۸۷	۲۱۱
۱۱۴	۰,۳۱۸۳۸۴	۵۰۷	۷۳	۰,۴۷۱	۳۲۵	۳۲	۰,۶۸۶	۳۵۶
۱۱۵	۰,۲۹۷۲۳۴	۲۰۶	۷۴	۰,۴۶۶۱۲۵	۳۲۹	۳۳	۰,۶۷۴	۳۴۵
۱۱۶	۰,۲۸۷۵۸۴	۴۸۳	۷۵	۰,۴۵۷۸۶۴	۲۶۴	۳۴	۰,۶۶۵	۲۲۰
۱۱۷	۰,۲۷۸۹۷	۳۶۳	۷۶	۰,۴۴۶۷۹۸	۴۹۲	۳۵	۰,۶۶۱	۴۹۵
۱۱۸	۰,۲۷۵۲۷۵	۴۷۲	۷۷	۰,۴۴۲	۲۱۰	۳۶	۰,۶۵۴	۳۵۵
۱۱۹	۰,۲۷۱۰۶۲	۵۲۱	۷۸	۰,۴۴۱۷۲۸	۳۳۵	۳۷	۰,۶۲۸۴۷۴	۲۳۱
۱۲۰	۰,۲۶۱۲۲	۵۱۴	۷۹	۰,۴۳۱۶۶	۲۳۹	۳۸	۰,۶۲۵۸۶	۳۴۷
۱۲۱	۰,۲۴۹۷۷۴	۵۱۵	۸۰	۰,۴۲۶۸۱۶	۲۰۸	۳۹	۰,۶۰۶۹۹۲	۲۵۲
			۸۱	۰,۴۲۵	۴۷۴	۴۰	۰,۶۰۴۰۲	۲۱۴
			۸۲	۰,۴۲۴	۵۱۷	۴۱	۰,۵۹۰۶۸۸	۳۴۶

با توجه به داده های جدول ۶ تعداد ۱۰ شعبه دارای کارایی ۱ شده اند و برای رتبه بندی این ۱۰ شعبه از روش کارایی اندرسون-پیترسون، کارایی سکستون و چالز-کوپر استفاده می کنیم.

۲-۱. روش کارایی اندرسون و پیترسون

در ارزیابی ها به وسیله مدل های DEA معمولاً تعداد واحدهای کارا بیش از یکی می باشد. از این رو باید آن ها را رتبه بندی کنیم. یکی از مدل های پیشنهادی در این زمینه توسط اندرسون و پیترسون ارایه گردید که به مدل AP معروف و در سال ۱۹۹۳ توسط افرادی با همین نام که به نتیجه ای مناسب رسیدند، ابداع شده است که به صورت زیر می باشد.

Min θ

$$\text{s.t. } \sum_{\substack{j=1 \\ j \neq 0}}^n \lambda_j X_j \leq \theta X,$$

رابطه (۳)

$$\sum_{\substack{j=1 \\ j \neq 0}}^n \lambda_j Y_j \geq Y_0,$$

$$\lambda_j \geq 0, \quad j = 1, \dots, n.$$

در مدل AP هرچقدر مقدار بهینه ی تابع هدف بیشتر باشد واحد تحت ارزیابی در رتبه ی بالاتری قرار می گیرد. جدول زیر نتایج کارایی نتایج کارایی اندرسون و پیترسون را برای ۱۰ شعبه بانک که در مرحله قبل کارا شده بودند نشان می دهد. برای بدست آوردن کارایی اندرسون پیترسون با توجه به شکل ۲ مدل دو مرحله ای زیر در نظر گرفته شده است که در آن هدف با لحاظ شدن متغیرهای میانی کارایی اندرسون پیترسون حساب شده است.

$$\max \sum_{r=1}^s u_r y_{rp}$$

$$\sum_{i=1}^m v_i x_{ip} = 1$$

$$\sum_{r=1}^s u_r y_{rj} - \sum_{i=1}^m v_i x_{ij} \leq 0$$

$$\sum_{b=1}^o w_b z_{bj} - \sum_{i=1}^m v_i x_{ij} \leq 0$$

رابطه (۴)

$$\sum_{r=1}^s u_r y_{rj} - \sum_{b=1}^o w_b z_{bj} \leq 0$$

$$u_r, v_i, w_b \geq 0, j = 1 \dots n$$

کارایی که از مدل بالا بدست می‌آید حداکثر کارایی می‌باشد ولی با کارایی دو مرحله ای بدست آمده از جدول ۶ تفاوت دارد که چون کارایی مرحله یک و دو مستقلاً حساب شده است طبیعی است ولی برای اینکه ابرکارایی نهایی محاسبه شود برای هر DMU کارایی و ابرکارایی مدل اندرسون-پیترسون محاسبه شده و جهت رتبه بندی و تشکیل ابرکارایی نهایی این دو مقادیر بر هم تقسیم شده اند و نتایج در جدول ۷ نشان داده شده است.

جدول ۷- ابر کارایی اندرسون و پیترسون برای رتبه بندی ۱۰ شعبه کارای بانک

رتبه	ابر کارایی نهایی	ابر کارایی دو مرحله ای مدل ۴	کارایی دو مرحله ای مدل ۴	شعبه
۱	۲۶,۰۳۲	۲۶,۰۳۲	۱	۲۰۱
۶	۱,۱۱	۱,۰۴۸	۰,۹۴۴	۲۱۸
۷	۱,۱۰۶	۰,۰۸۳	۰,۰۷۵	۲۱۹
۴	۱,۷۱۶	۱,۷۱۶	۱	۲۲۱
۸	۱,۰۴۳	۰,۱۴۳	۰,۱۳۷	۲۵۳
۵	۱,۳۰۴	۰,۸۵۷	۰,۶۵۷	۲۶۵
۲	۶,۵۱	۲,۷۵۴	۰,۴۲۳	۳۸۲
۹	۱,۰۲۶	۰,۰۷۷	۰,۰۷۵	۴۹۹
۱۰	۱,۰۱	۰,۰۸۵	۰,۰۸۴	۵۳۰
۳	۲,۵۹۳۴	۰,۵۹۹	۰,۲۳۱	۵۳۷

۲-۲-۲. چالز-کوپر

روش رتبه بندی چالز-کوپر بر مبنای این نکته که هر DMU که بیشتر مورد ارجاع قرار گرفته رتبه بالاتری دارد استوار است. جدول زیر نشان می‌دهد طی دو مرحله ارزیابی عملکرد ۱۲۱ شعبه بانک هر DMU چند بار مورد ارجاع قرار گرفته است.

جدول ۸- کارایی چاوز و کوپر برای رتبه بندی ۱۰ شعبه کارای بانک

رتبه	تعداد ارجاعات دومرحله	شعبه
۴	۲۵	۲۰۱
۲	۲۸	۲۱۸
۳	۲۹	۲۱۹
۷	۲۰	۲۲۱
۴	۲۵	۲۵۳
۹	۱۳	۲۶۵
۱	۳۳	۳۸۲
۹	۱۳	۴۹۹
۶	۲۲	۵۳۰
۷	۲۰	۵۳۷

۲-۳. روش کارایی سکستون

این روش در سال ۱۹۸۶ توسط سکستون ارائه شده است. در این روش عملکرد یک واحد تصمیم گیری با توجه به وزنهای بهینه سایر واحدها مقایسه می شود و در یک جدول متقاطع ترسیم می شود.

Table(1)

	DMU1	DMU2	...	DMUn
DMU1	θ_{11}	θ_{12}	...	θ_{1n}
DMU2	θ_{21}	θ_{22}	...	θ_{2n}
⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
DMUn	θ_{n1}	θ_{n2}	...	θ_{nn}

شکل ۵- جدول متقاطع روش کارایی سکستون

انتخاب مقدار وزن ها در مدل برنامه ریزی خطی به گونه ایست که به واحد تحت بررسی اجازه می دهد که اندازه کارایی خود را نسبت به سایر واحدها حداکثر کند. سنجش کارایی هر واحد با بهترین مجموعه وزنهایی که توسط مدل محاسبه می گردد "کارایی ساده" نامیده می شود، کارایی ساده محاسبه شده برای واحد k (θ_{kk})، بر اساس وزن های دلخواه و مطابق با میل واحد k (ام) محاسبه می گردد با θ_{kj} نشان داده شده و کارایی متقاطع نام می گیرد. کارایی متقاطع، "ارزیابی همپایه" نیز نامیده می شود. به طور خلاصه می توان گفت که برای تمامی واحدها امکان محاسبه کارایی ساده و متقاطع وجود داشته که حاصل عملیات ارائه دهنده ماتریس کارایی متقاطع است. θ_{kj} کارایی واحد j ام با استفاده از وزن های واحد k می باشد و از رابطه زیر بدست می آید.

$$\theta_{kj} = \frac{\sum_{r=1}^s u_r^k y_{rj}}{\sum_{i=1}^m v_i^k x_{ij}} \quad \text{رابطه (۵)}$$

برای بدست آوردن امتیاز کارایی واحدها، میانگین ستون های ماتریس کارایی متقاطع با حذف عناصر روی قطر اصلی که همگی یک هستند محاسبه می شود، به این ترتیب e_k امتیاز کارایی واحدها را نشان می دهد.

$$e_k = \frac{\sum_{j \neq k} \theta_{jk}}{n-1} \quad \text{رابطه (۶)}$$

جدول زیر کارایی متقاطع ۱۰ شعبه بانک که کارا شده بودند را نشان می دهد. برای بدست آوردن وزن ها جهت محاسبه کارایی متقاطع از مدل ۴ که مدل دومرحله ای است استفاده شده است.

جدول ۹- کارایی متقابل دو مرحله ای برای رتبه بندی ۱۰ شعبه کارای بانک

شعبه	۲۰۱	۲۱۸	۲۱۹	۲۲۱	۲۵۳	۲۶۵	۳۸۲	۴۹۹	۵۳۰	۵۳۷
۲۰۱	۱	۰,۲۳۲	۰,۰۰۷	۰,۶۶۲	۰,۱۲۲	۰,۲۱۴	۰,۰۹۸	۰	۰,۰۰۸	۰,۰۶۷
۲۱۸	۰,۹۹۹	۱	۰,۰۵۲	۰,۹۹۹	۰,۵۲۱	۰,۶۲۳	۰,۴۶۲	۰,۰۰۰۱	۰,۰۵۵	۰,۳۰۶
۲۱۹	۰,۰۲۲	۰,۰۹۶	۱	۰,۰۴۵	۰,۶۵۶	۰,۰۵	۰,۱۴۲	۰,۰۱	۰,۹۰۳	۰,۲۶
۲۲۱	۰,۹۹۹	۰,۶۵۳	۰,۱۵۷	۱	۰,۴۵	۰,۱۸۸	۰,۲۹	۰,۰۰۰۴	۰,۱۹۹	۰,۳۷۶
۲۵۳	۰,۰۳۸	۰,۱۶	۰,۴۷۲	۰,۰۷۶	۱	۰,۰۸۴	۰,۲۳۲	۰,۰۰۱	۰,۴۷	۰,۴۰۵
۲۶۵	۰,۹۸۵	۰,۱۰۹	۰,۰۰۲	۰,۷۲۹	۰,۰۴۷	۱	۰,۰۳۶	۰	۰,۰۰۳	۰,۰۲۵
۳۸۲	۰,۹۹۹	۰,۰۷	۰,۰۱۹	۰,۱۹۵	۰,۰۳۹	۰,۰۳۹	۱	۰,۰۰۰۴	۰,۱۰۱	۰,۱۱۲
۴۹۹	۰,۰۳۷	۰,۰۰۲	۰,۰۰۰۶	۰,۰۰۷	۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	۰,۰۳۵	۱	۰,۰۰۹	۰,۰۱۷
۵۳۰	۰,۰۲۶	۰,۱۰۹	۰,۹۷۲	۰,۰۵۲	۰,۷۲۱	۰,۰۵۷	۰,۱۶۳	۰,۰۰۰۹	۱	۰,۲۹۸
۵۳۷	۰,۳۹۸	۰,۲۵۸	۰,۱۱۸	۰,۵۳۱	۰,۲۹۳	۰,۰۶۷	۰,۱۲۲	۰,۰۰۱	۰,۵۸۵	۱
کارایی	۰,۵	۰,۱۸۷	۰,۱۹۹	۰,۳۶۶	۰,۳۱۶	۰,۱۴۷	۰,۱۷۵	۰,۰۰۲	۰,۲۵۹	۰,۲۰۷
رتبه	۱	۷	۶	۲	۳	۹	۸	۱۰	۴	۵

نکته مهم در جدول بالا این است که با استفاده از مدل ۴ کارایی هر واحد حداکثر می شود ولی این مقدار لزوماً یک نیست که با تقسیم مقادیر هر ستون بر ماکزیمم کارایی مقادیر که مربوط به همان DMU است که وزن آن در ستون مورد نظر برای کل ستون در نظر گرفته شده است.

۲-۴. رتبه بندی نهایی با استفاده از تکنیک بردا

در دنیای واقعی، تصمیم گیرندگان، خود را محدود به یک روش تصمیم گیری نمیکنند و امکان دارد با استفاده از روشهای مختلف، به نتایج مختلفی دست پیدا کنند. در این شرایط، فزونی برای تلفیق رتبه تکنیکها پیشنهاد شده است که یکی از آنها روش بردا است. هر گاه در استفاده از روشهای گوناگون رتبه بندی نتایج متفاوتی به دست آمد، از روش بردا برای رسیدن به یک رتبه بندی واحد استفاده می شود. این روش بر قاعده اکثریت استوار است.

به منظور رتبه بندی واحدهای کارا با استفاده از روش بردا اگر سطر بر ستون برتری داشت نماد M و اگر ستون بر سطر برتری داشت نماد X بیانگر ارجحیت می باشد. در پایان، مجموع بردهای هر سطح را در ستون وارد می کنیم و سطری که بیشترین برد را داشته باشد رتبه بالاتری بدست می آورد. با توجه به الگوریتم روش بردا ابتدا با استفاده از داده های جداول ۷ و ۸ و ۹ رتبه بندی نهایی ۱۰ شعبه بانک را در جدول ۱۰ نشان می دهیم سپس در جدول ۱۱ به مقایسه دو به دو شعب می پردازیم.

جدول ۱۰- مقایسه رتبه سه روش چالز و کوپر، اندرسون و پیترسون، سکستون برای ۱۰ شعبه کارای بانک

رتبه روش چالز و کوپر	رتبه روش اندرسون و پیترسون	رتبه روش سکستون	شعبه
۴	۱	۱	۲۰۱
۲	۶	۷	۲۱۸
۳	۷	۶	۲۱۹
۷	۴	۲	۲۲۱
۴	۸	۳	۲۵۳
۹	۵	۹	۲۶۵
۱	۲	۸	۳۸۲
۹	۹	۱۰	۴۹۹
۶	۱۰	۴	۵۳۰
۷	۳	۵	۵۳۷

به این ترتیب با توجه به جدول ۱۱ می توان به ترتیب شعب ۲۰۱، ۳۸۲، ۲۲۱ را کاراترین شعب و بعد به طور مشترک شعب ۲۱۸ و ۵۳۷، به طور مشترک ۲۱۹ و ۲۵۳ و بعد از آن شعب ۴۹۹، ۲۶۵، ۵۳۰ را کاراترین شعب در بین ۱۲۱ شعبه بانک شناخت. در جدول شماره ۶ به ترتیب کارایی و رتبه ۱۱۱ شعبه باقیمانده ذکر گردیده است.

جدول ۱۱- رتبه بندی شعب با استفاده از روش برد

شعبه	۲۰۱	۲۱۸	۲۱۹	۲۲۱	۲۵۳	۲۶۵	۳۸۲	۴۹۹	۵۳۰	۵۳۷	تعداد برتری
۲۰۱	-	M	M	M	M	M	M	M	M	M	۹
۲۱۸	X	-	M	X	M	M	X	M	M	X	۵
۲۱۹	X	X	-	X	M	M	X	M	M	X	۴
۲۲۱	X	M	M	-	M	M	X	M	M	M	۷
۲۵۳	X	X	X	X	-	M	X	M	M	M	۴
۲۶۵	X	X	X	X	X	-	X	M	X	X	۱
۳۸۲	X	M	M	M	M	M	-	M	M	M	۸
۴۹۹	X	X	X	X	X	X	X	-	X	X	۰
۵۳۰	X	X	X	X	X	M	X	M	-	M	۳
۵۳۷	X	M	M	M	X	M	X	M	X	-	۵

۳. نتیجه گیری

رتبه بندی واحدهای تصمیم گیرنده یکی از مهمترین مفاهیم در تحلیل پوششی داده ها می باشد و سهم عمده ای از تحقیقات در زمینه *DEA* را به خود اختصاص داده است. در این مقاله اطلاعات مربوط به ۱۲۱ شعبه بانک خصوصی جمع آوری شد و از طریق مدل *CCR* مضربی ورودی محور طی دو مرحله کارایی شعب مورد ارزیابی قرار گرفت. نتایج نشان داد ۵۱ شعبه از ۱۲۱ شعبه در مرحله اول و ۱۸ شعبه نیز در مرحله دوم کارا شدند که در مجموع دو مرحله ۱۰ شعبه بانک کارای قوی تشخیص داده شد. در مرحله بعد از سه روش کارایی سکستون، کارایی چالز و کوپر، کارایی اندرسون و پیترسون جهت رتبه بندی ۱۰ شعبه کارا استفاده شد. با مشخص شدن رتبه این ۱۰ شعبه در هر روش با استفاده از روش تصمیم گیری گروهی بردا به رتبه بندی نهایی شعب پرداخته ایم. بدین ترتیب در این مقاله ۱۲۱ شعبه از یک بانک خصوصی رتبه بندی شدند و برای هر شعبه مشخص شد که در جذب سرمایه و منابع (مرحله اول *DEA*) یا استفاده از منابع برای رسیدن به سود (مرحله دوم *DEA*) چقدر تا مقدار مطلوب فاصله دارند.

مراجع

1. Seiford, L. M., & Zhu, J. (1999). Profitability and marketability of the top 55 U.S. commercial banks. *Management Science*, 45(9), 1270–1288.
2. Kao, C., & Hwang, S. (2014). Multi-period efficiency and Malmquist productivity index in two-stage production systems. *European Journal of Operational Research*, 232(3), 512–521.
3. Chen, Y., Cook, W. D., Li, N., & Zhu, J. (2009). Additive efficiency decomposition in two-stage DEA. *European Journal of Operational Research*, 196(3), 1170–1176.
4. Wang, Y.-M., & Chin, K.-S. (2010). Some alternative DEA models for two-stage process. *Expert Systems with Applications*, 37(12), 8799–8808.
5. Kao, C., & Hwang, S. (2008). Efficiency decomposition in two-stage data envelopment analysis: An application to non-life insurance companies in Taiwan. *European Journal of Operational Research*, 185(3), 418–429.
6. Kao, C., & Hwang, S. (2011). Decomposition of technical and scale efficiencies in two-stage production systems. *European Journal of Operational Research*, 211(3), 515–519.
7. Azadeh, A., Saberi, M., & Anvari, M. (2010). An integrated artificial neural network algorithm for performance assessment and optimization of decision making units. *Expert Systems with Applications*, 36(8), 5688–5697.
8. Azadeh, A., Saberi, M., Moghaddam, R. T., & Javanmardi, L. (2011). An integrated data envelopment analysis-artificial neural network-rough set algorithm for assessment of personnel efficiency. *Expert Systems with Applications*, 38(3), 1364–1373.
9. Sreekumar, S., & Mahapatra, S. S. (2011). Performance modeling of Indian business schools: A DEA-neural network approach. *Benchmarking: An International Journal*, 18(2), 221–239.
10. Ülengin, F., Kabak, Ö., Önsel, S., Aktas, E., & Parker, B. R. (2011). The competitiveness of nations and implications for human development. *Socio-Economic Planning Sciences*, 45(1), 16–27.
11. Wu, J., Liang, L., Yang, F., & Yan, H. (2009). Bargaining game model in the evaluation of decision making units. *Expert Systems with Applications*, 36(3), 4357–4362.
12. Vaninsky, A. (2004). Combining data envelopment analysis with neural networks: Application to analysis of stock prices. *Journal of Information and Optimization Sciences*, 25(3), 589–611.

13. Mostafa, M. M. (2009a). A probabilistic neural network approach for modeling and classifying efficiency of GCC banks. *International Journal of Business Performance Management*, 11(3), 236–258.
14. Wu, D., Yang, Z., & Liang, L. (2006). Using DEA-neural network approach to evaluate branch efficiency of a large Canadian bank. *Expert Systems with Applications*, 31(1), 108–115.
15. Liao, H., & Li, Z. (2008). Multiobjective design of equivalent accelerated life testing plans. *International Journal of Reliability, Quality & Safety Engineering*, 15(6), 515–538.
16. Samoilenko, S., & Osei-Bryson, K.-M. (2010). Determining sources of relative inefficiency in heterogeneous samples: Methodology using cluster analysis, DEA and neural networks. *European Journal of Operational Research*, 206(2), 479–487.
17. Çelebi, D., & Bayraktar, D. (2008). An integrated neural network and data envelopment analysis for supplier evaluation under incomplete information. *Expert Systems with Applications*, 35(4), 1698–1710.
18. Emrouznejad, A., & Shale, E. (2009). A combined neural network and DEA for measuring efficiency of large scale data sets. *Computers & Industrial Engineering*, 56(1), 249–254.